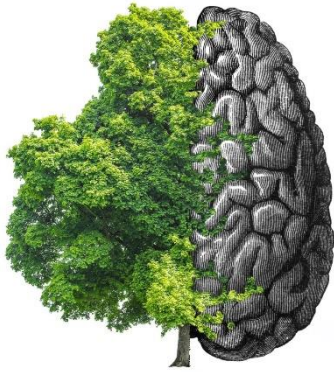

TEVEEL GEDRAM OVER KLIMAAT HEEFT 'AVERECHTS EFFECT'

Onze hersenen zijn niet duurzaam

Ons brein is slecht in duurzaam denken, zegt psycholoog Gerard Tertoolen. 'Rappers of voetballers die het goede voorbeeld geven, die hebben we nodig.'

Gebaseerd op een artikel van De Standaard van redacteur Tom Ysebaert

Iedereen weet dat het niet goed gaat met het klimaat, maar toch zijn weinigen zover dat ze hun gedrag veranderen. Dat is niet verwonderlijk, zegt de Nederlandse psycholoog Gerard Tertoolen. 'We zijn voorgeprogrammeerd om aan het eigenbelang en de korte termijn te denken. Met een probleem dat over de verre toekomst van de wereld en de mensheid gaat, heeft ons brein het moeilijk.'

Tertoolen is vooral bekend als verkeerspsycholoog. In die hoedanigheid gaf hij al geregeld aan waarom verkeerscampagnes de mist ingaan. Zijn blog over onze niet-duurzaam denkende hersenen maakte veel reacties los, laat hij weten aan de telefoon. 'Net als bij jullie woedt in Nederland het debat over de klimaatspijbelars. Daarin valt het me op hoe inconsequent -velen zijn. Mijn kinderen ook, hoor. Ze voeren actie, maar zouden iedere dag met de auto naar school gebracht willen worden en willen geen computertijd inleveren.'

Hou het klein

Dat er een kloof gaapt tussen wat we -weten en wat we doen, noemen psychologen cognitieve dissonantie. Dat creëert spanning. Hoe reageert de mens daarop? Plots vinden we milieu minder belangrijk, ontdekte Tertoolen tijdens het onderzoek voor zijn proefschrift in de jaren 90. En dat stelde hij net vast bij mensen met een hoog milieubesef, die langdurige negatieve boodschappen te verwerken kregen. In het jargon heet dat cognitieve dissonantiereductie, of het opheffen van de onbehaaglijke spanning die we voelen. Niet door dingen op te geven (reizen, autorijden), maar door onze houding bij te sturen. Of door te geloven 'dat de technologie het zal oplossen.'

'We zijn voor-geprogrammeerd om aan het eigen-belang en de korte termijn te denken'
GERARD TERTOOLEN

Nederlandse psycholoog

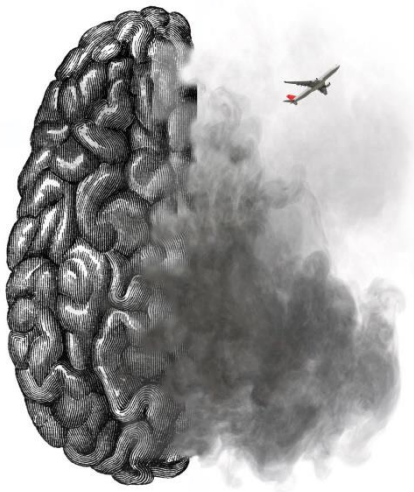
Goedbedoelde maar belerende overheidsboodschappen als 'een beter milieu begint bij jezelf' of 'laat de auto een dagje staan' slaan daarom niet aan, meent Tertoolen. Zijn slotsom: met 'gedram' over duurzaamheid creëren we 'averechse effecten'. Zijn oplossing: de menselijke onvolmaaktheden ten goede gebruiken. Hou het klein en dicht bij huis, is het motto. 'Milieu-campagnes die mikken op het belang van onze kinderen en kleinkinderen, slaan wel aan. Het individuele voordeel kan bespeeld

worden door duurzame producten te belonen met subsidies. Dan moet een overheid die wel volhouden', aldus Tertoolen.

'Status en prestige kunnen duurzame praktijken een boost geven. Kijk hoe hip de elektrische auto werd door Tesla. Als popsterren, voetballers en rappers duurzaam gedrag zouden etaleren – wat ze nu amper doen – dan bootsten de fans het wel na.'

Bij het Netwerk -Bewust Verbruiken timmeren ze noest aan de weg voor een duur-zamer leven. Worden zij niet moedeloos van Tertoolens analyse? 'We weten het: betuttelen werkt niet, positief belonen – "nudgen" – blijft niet werken', zegt woordvoester Caroline Van Peteghem. 'Er bestaat geen gouden recept om gedrag te veranderen.'

Klimaatbob

De ultieme geslaagde campagne is bob, tegen drinken en autorijden. 'Mensen zijn zich daar spontaan mee gaan associëren. Of we een Klimaatbob nodig hebben? We zien al veel bewegen, hoor. Mensen proberen ander gedrag uit, denk aan Dagen Zonder Vlees of Mei Plasticvrij. Tegelijk heb je een groeiende groep influencers op sociale media. Dat zijn vele bobs (lacht). Of kijk naar de populaire repair-cafés. Daar komen mensen, uit alle bevolkingsgroepen, samen om apparaten te herstellen in plaats van een nieuw te kopen. Die cafés kunnen een brandpunt van duurzame ideeën worden, ook over klimaat.'

Volgens Van Peteghem moeten we niet alle verantwoordelijkheid bij de individuele burger leggen. 'De overheid heeft haar rol te spelen. Zonder regelgeving was er nooit een rookvrije horeca gekomen. Nu vindt iedereen dat normaal.'

Voor een uitgebreid artikel over dit onderwerp: <https://www.linkedin.com/pulse/duurzaam-gedrag-de-ultieme-strijd-met-onze-instincten-tertoolen/>